

U.G. 5th Semester Examination - 2021**SANSKRIT****Course Code: BSNSDSRT 1&2 (DSE 1 & 2)**

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

(এই প্রশ্নপত্রটিতে ২টি (DSE) প্রশ্নপত্র রয়েছে (DSE 1 এবং DSE 2)। ছাত্র / ছাত্রীদের নির্দেশ দেওয়া হচ্ছে তারা যেন এই দুটির মধ্যে তাদের নির্বাচিত প্রশ্নপত্রটির উত্তর করে।)

Course Code: BSNSDSRT 1 (DSE 1)**Course Title: Sanskrit Linguistics**

1. अधोलिखितेषु पञ्चदशप्रश्नेषु केवलं दशप्रश्नाः समाधेयाः :

1×10=10

নিম্নলিখিত ১৫টি প্রশ্নের মধ্যে কেবল ১০টি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- विचारविनिमयस्य साधनं किमस्ति?
বিচার বিনিময়ের সাধন কোনটি?
- भारत-यूरोपयोः संमिश्रितः भाषापरिवारस्य नाम किम्?
ভারত-ইউরোপের সংমিশ্রিত ভাষাপরিবারের নাম কি?

- ‘अ’-कारस्य उच्चारणस्थानं कुत्र भवति?
‘अ’-कारের উচ্চারণ কোথায় হয়ে থাকে?
- ‘भाषा’ शब्दः कस्मात् धातुतः निष्पन्नो भवति?
‘भाषा’ शब्द कौन् धातु तेके निष्पन्न?
- आकृति-उच्चारणकालयोः मापकः यन्त्रविशेषः कः?
आकृति-उच्चारणकालेर मापक यन्त्र कौन्टि?
- कति आभ्यन्तरप्रयत्नाः सन्ति?
आभ्यन्तर प्रयत्न कतगुलि?
- भाषायाः मूलतमः संघटकः कः?
भाषार मूलतम संघटक कि?
- ‘केन्तुम्’-वर्गे कति भाषापरिवारः विद्यते?
‘केन्तुम्’ वर्गे कतगुलि भाषापरिवार रयेछे?
- कस्य प्रख्यातस्य भाषा-वैज्ञानिकस्य नाम लिखतु।
एकजन प्रख्यात भाषा-वैज्ञानिकेर नाम लेख।
- कस्य भाषापरिवारस्य सर्वाधिकाः प्रयोक्तारः सन्ति?
कौन् भाषापरिवारेर सर्वाधिक प्रयोगकर्ता रयेछे?
- ग्राममन्-मते ‘बभार’ इत्यस्य मूलरूपं किमासीत्?
ग्राममान मते ‘बभार’-एर मूलरूप कि छिल?
- _____ योगात्मकभाषा अस्ति (हिन्दी/तुर्की)। रिक्तस्थानं पूर्यतु।
_____ योगात्मक भाषा हल (हिन्दि/तुर्की)। शून्यस्थानं पूरण कर।

- xiii) कस्मिन् वेदाङ्गे ध्वनिविज्ञानस्य विवेचनं दरीदृश्यते?
कोन् वेदाङ्गे ध्वनिविज्ञानेर विवेचना देखा याय?
- xiv) 'संस्कृतम्'-कस्य परिवारस्य मुख्या भाषाऽस्ति?
'संस्कृतम्' कोन् परिवारेर मुख्य भाषा'?
- xv) 'अवेस्ता' कस्य देशस्य भाषा अस्ति?
आवेस्ता कोन् देशेर भाषा?

2. निम्नलिखितेषु अष्टप्रश्नेषु केवलं पञ्चप्रश्नाः करणीयाः :
2×5=10

निम्नलिखित ८টি প্রশ্নের মধ্যে কেবল ৫টি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- i) तुलनात्मक-भाषाविज्ञानस्य जनकः कः?
तुलनात्मक भाषाविज्ञानेर जनक के?
- ii) भाषाविज्ञानस्य कति अङ्गानि सन्ति? नामानि कानि?
भाषाविज्ञानेर कतगुलि अङ्ग रयेछे? नामगुलि लेख।
- iii) महाप्राणवर्णाः के?
महाप्राणवर्ण कोन्गुलि?
- iv) भाषाविज्ञानस्य कति शाखाः सन्ति? काश्च ताः?
भाषाविज्ञानेर कयटि शाखा रयेछे? सेगुलि कि कि?
- v) 'धर्म' इति शब्दस्य—'धरम' इति उच्चारणे किं कारणम्?
'धर्म' शब्देर—'धरम' এই উচ্চারণে কি কারণ?
- vi) भाषायाः प्रमुख-वर्गीकरणाधारः कतिविधः, के च ते?
भाषाेर मुख्य वर्गीकरणेर आधार कयटि? कि कि?

- vii) अर्थपरिवर्तनस्य कारणं किमस्ति?
अर्थपरिवर्तनेर कारण कि कि?
- viii) 'संस्कृतम्' कीदृशी भाषा विद्यते?
'संस्कृत' कि धरनेर भाषा?

3. अधः यत् किमपि प्रश्नद्वयं व्याख्यायताम् : 5×2=10
निम्नप्रदत्त ये कोनो दु'टि प्रश्नेर व्याख्या कर :

- i) भाषायाः विशेषता काऽस्ति?—विचार्यताम्।
भाषाेर विशेषता कि?—बिचार कर।
- ii) ग्रासमन् नियमः।
ग्रासमान नियम।
- iii) भारोपीयपरिवारस्य महत्त्वम्।
भारोपीय-परिवारेर महत्त्व।

4. निम्नप्रदत्तां प्रश्नानां कस्यापि एकस्य उत्तरं प्रदेयम् :
10×1=10

निम्नलिखित केवल एकटि प्रश्नेर उত্তर दाও :

- i) भाषाविज्ञानस्य उपादेयता काऽस्ति—संक्षेपेण आलोचनीया।
भाषाविज्ञानेर कि उपयोगिता रयेछे—संक्षेपे आलोचना कर।
- ii) ध्वनिपरिवर्तनस्य कारणानि विचारयन्तु।
ध्वनिपरिवर्तनेर कारणगुलि बिचार कर।
- iii) विश्वभाषायाः पारिवारिक-वर्गीकरणम् आलोच्यताम्।
बिश्वभाषाेर पारिवारिक वर्गीकरण आलोचना कर।

Course Code: BSNSDSRT 2 (DSE 2)

Course Title: Art of Balanced Living

1. যে-কোনো দশটি প্রশ্নের সংক্ষিপ্ত উত্তর দাও : $1 \times 10 = 10$
- ক) উপনিষদ পদের অর্থ কি?
- খ) অথর্ববেদের একটি উপনিষদের নাম লেখ।
- গ) বৃহদারণ্যকোপনিষদ অনুসারে যাজ্ঞবল্ক্যের দুই পত্নীর নাম কি ছিল?
- ঘ) যোগের কটি অঙ্গ ও কি কি?
- ঙ) প্রাণায়াম কি?
- চ) আসন বলতে কি বোঝ?
- ছ) গীতার মূল মর্মবাণী কি?
- জ) গীতাতে কটি অধ্যায় আছে?
- ঝ) গীতার সপ্তম অধ্যায়ের নাম কি?
- ঞ) যাজ্ঞবল্ক্যের কোন্ পত্নী ব্রহ্মবাদী ছিলেন?
- ট) কৃষ্ণের অপর দুটি নাম লেখ।
- ঠ) মনন কি?
- ড) যম বলতে কি বোঝ?
- ঢ) ত্রিগুণ কি?
- ণ) ধনঞ্জয় কে?
2. যে-কোনো পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও : $2 \times 5 = 10$
- ক) যোগদর্শনে কটি পাদ আছে এবং কি কি?
- খ) প্রত্যাহার কি?

- গ) নিয়ম বলতে কি বোঝ?
- ঘ) সমাধি কি?
- ঙ) নিদিধ্যাসন বলতে কি বোঝ?
- চ) বৃহদারণ্যকে কটি কাণ্ড ও কি কি?
- ছ) পরধর্ম সম্পর্কে শ্রীমদ্ভগবদ্গীতাতে কি বলা হয়েছে?
- জ) ক্রিয়াযোগ কি?
3. যে-কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও : $5 \times 2 = 10$
- ক) কর্মযোগ
- খ) পঞ্চবৃত্তি
- গ) মনন
4. যে-কোনো একটি প্রশ্নের উত্তর দাও : $10 \times 1 = 10$
- ক) যাজ্ঞবল্ক্য মৈত্রী আখ্যান অনুযায়ী ব্রহ্মতত্ত্ব প্রতিপাদন কর।
- খ) স্বাস্থ্য সংরক্ষণে আসনের ও প্রাণায়ামের গুরুত্ব আলোচনা কর।
- গ) শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা অনুসারে ভক্তিযোগ বিষয়ে সংক্ষিপ্ত আলোচনা কর।